Lietas Nr. A420141824
AA43-0485-25/21
ECLI:LV:ADAT:2025:1215.A420141824.14.S

Administratīvā apgabaltiesa

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2025.gada 15.decembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Līga Hāzenfuse, tiesnesis Valters Poķis un tiesnese Anita Šteinberga

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona A/ pieteikumu par /Cietuma nosaukums A/ faktiskās rīcības, nenodrošinot pietiekamu brīvā laika pavadīšanu ārpus kameras, atzīšanu par prettiesisku un nemantiskā kaitējuma 1500*euro*atlīdzināšanu, sakarā ar /Persona A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 8.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /Persona A/ vērsās Ieslodzījuma vietu pārvaldē (turpmāk – pārvalde) ar 2024. gada 24. janvāra apstrīdēšanas iesniegumu, kurā cita starp sūdzējās par to, ka pieteicējam /Cietuma nosaukums A/ (turpmāk – cietums) netiek nodrošināta pietiekama brīvā laika pavadīšana ārpus kameras, un lūdza atlīdzināt nemantisko kaitējumu 1500 *euro*.

Pārvalde 2024.gada 23.februāra lēmumā Nr.N-1-2024-02783 (turpmāk – lēmums) prettiesisku cietuma administrācijas rīcību nekonstatēja, kā arī atteica atlīdzināt nemantisko kaitējumu.

Lēmumā norādīts, ka pieteicējam katru dienu tiek piedāvātas pastaigas. Notiesātajiem ir izvēle izmantot vai neizmantot pastaigu. Pieteicējs gandrīz vienmēr izmanto pastaigu laiku. Par pastaigu izmantošanu cietumā nav žurnāla, jo pastaigu laika izmantošana ir notiesātā brīva izvēle. Atsaucoties uz Latvijas Sodu izpildes kodeksa (turpmāk – Kodekss) 50.^{8}panta trešo daļu, norādīts, ka laika posmā no 2023.gada 24.janvāra līdz 2024.gada 24.janvārim pieteicējs piedalījās brīvā laika pasākumā „Kibersports + galda spēle”, pieteicējam 2023. gadā tika piedāvāts iesaistīties neformālās izglītības programmās „Gleznošanas pamati” un „Angļu valoda ar priekšzināšanām (B)”, bet pieteicējs atteicās, neizskaidrojot iemeslu. 2023.gada 17.decembrī pieteicējam tika piedāvāts piedalīties brīvā laika pasākumā „Ziemassvētku „UNO” galda spēle” un 2024.gada 21.janvārī piedāvāts piedalīties brīvā laika pasākumā – Galda spēles – „UNO” un „Dixit”, bet pieteicējs no piedāvājuma atteicās. Pieteicējam papildus bija iespēja atpūtas telpā nodarboties ar ģitārspēli un apmeklēt kapelu.

[2] Nepiekrītot lēmumam, pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu par cietuma faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku un nemantiskā kaitējuma 1500 *euro* atlīdzināšanu. Pieteikumā norādīts, ka pieteicējam netiek nodrošināta brīvā laika pavadīšana ārpus kameras. Vienīgais, kas tiek nodrošināts, ir pastaiga viena stunda dienā un interneta kioska apmeklēšana viena stunda trīs reizes nedēļā. Atbilstoši Eiropas Komitejas Spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanaiziņojumam (turpmāk – CPT ziņojums) brīvā laika pavadīšanas ārpus kameras nenodrošināšana ir necilvēcīga un pazemojoša attieksme, spīdzināšana.

[3] Pārvalde rakstveida paskaidrojumos lūdza pieteikumu noraidīt kā nepamatotu. Pārvalde paskaidroja, ka pieteicēja 2024.gada 24.janvāra iesnieguma izskatīšanas procesā vispusīgi un detalizēti izskatīts pēc būtības jautājums par pieteicēja brīvā laika pavadīšanas iespējām, izvērtējot gan no cietuma saņemtos lietas materiālus, gan pieteicēja iesniegumu. Rezultātā pārvalde konstatēja, ka pieteicējs lielā mērā pats atsakās piedalīties brīvā laika pasākumos, līdz ar to pārvalde ar lēmumu nolēma atzīt cietuma administrācijas rīcību par tiesisku. Ņemot vērā, ka pārvalde nav konstatējusi cietuma administrācijas faktiskās rīcības prettiesiskumu, tad arī nemantiskā kaitējuma 1500 *euro*atlīdzināšana ar lēmumu pieteicējam tika atteikta. CPT ziņojums ir juridiski rekomendējošs, bet ne saistošs dokuments, līdz ar to rekomendācijā teikto nevar uzskatīt kā valsts pienākumu. Iespējams, CPT ziņojumā ietvertais ir atbalstāms kādā daļā, bet ir virkne citu normatīvajos aktos noteikto kritēriju, kurus primāri ir jāvērtē, nosakot notiesātajam brīvā laika pavadīšanas iespējas soda izciešanas vietā. Šobrīd pieteicējam, izciešot brīvības atņemšanas sodu slēgtā cietuma soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē, cietumā tiek nodrošināti atbilstoši soda izciešanas režīma apstākļi un režīmam atbilstoši brīvā laika pavadīšanas pasākumi, ņemot vērā pieteicēja vajadzības, kriminogēnos faktorus, tiesiskos instrumentus, kas ir bijuši piemēroti, lai sodītu pieteicēju un atturētu viņu no jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Pieteicējs nav norādījis uz kādiem īpašiem apstākļiem, kas būtu pamats secinājumam, ka pieteicējam brīvā laika pavadīšanas pasākumi ārpus kameras ir tik ierobežoti, ka tas rada pieteicējam ciešanas vai kā citādi ietekmē pieteicēju.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 8.novembra spriedumu pieteikums noraidīts, pamatojot ar turpmāk minēto.

[4.1] Pieteicējs iebilst, ka viņam netiek nodrošināta pietiekama brīvā laika pavadīšana ārpus kameras. Vērtējot, vai ir konstatējama cietuma administrācijas prettiesiska rīcība, tiesa konstatēja un secināja turpmāk norādīto.

Atbilstoši Kodeksa 50.^{8}panta trešajai daļai (spēkā līdz 2024.gada 31.augustam) uz mūžu notiesātajiem, kas izcieš sodu atsevišķās nodaļas soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē, cita starp ir tiesības izmantot gadā piecas ilglaicīgas satikšanās no 12 līdz 24 stundām un četras īslaicīgas satikšanās no pusotras stundas līdz divām stundām; izmantot telefonsarunas bez skaita ierobežojuma; izmantot pastaigas vai piedalīties sporta spēlēs svaigā gaisā ne mazāk kā vienu stundu dienā; ar cietuma darbinieku starpniecību saņemt (apmainīt) grāmatas cietuma bibliotēkā; dienas kārtībā paredzētajā laikā skatīties televīzijas pārraides ārpus kameras iekārtotā telpā cietuma darbinieku klātbūtnē vai ar brīvības atņemšanas iestādes priekšnieka atļauju lietot personisko televizoru kamerā; apmeklēt cietuma kapelā dievkalpojumus un tikties ar garīdznieku vienatnē; dienas kārtībā paredzētajā laikā piedalīties kultūras un reliģiskos pasākumos. Tas pats noteikts Kodeksa 50.^{4}panta astotajā daļā (spēkā no 2024.gada 1.septembra).

Atbilstoši cietuma sniegtajām ziņām pieteicējs /Cietuma nosaukums A/ nav izmantojis ilgstošās vai īslaicīgās satikšanās. Pieteicējam katru dienu tiek piedāvāta pastaiga (notiesātajam ir izvēle izmantot vai neizmantot pastaigu), pieteicējs gandrīz vienmēr izmanto pastaigu laikus. Pieteicējam tiek nodrošināta iespēja dienas kārtībā noteiktajā laikā skatīties televīzijas pārraides ārpus kameras speciāli ierīkotā atpūtas telpā (*lietas 50.lapa*). Pieteicējs nenorādīja, ka būtu lūdzis īslaicīgo vai ilgstošo satikšanos, un tā viņam būtu atteikta. Tāpat pieteicējs nenorādīja, ka ikdienas pastaiga vai atpūtas telpas apmeklējums dienas kārtībā paredzētajā laikā netiktu nodrošināts. Tādējādi tiesa secināja, ka pastaigas un atpūtas telpas apmeklējumi pieteicējam tiek nodrošināti.

Atbilstoši cietuma sniegtajām ziņām laika posmā no 2023.gada 24.janvāra līdz 2024.gada 24.janvārim pieteicējs piedalījās brīvā laika pasākumā „Kibersports + galda spēle", pieteicējam 2023.gadā tika piedāvāts iesaistīties neformālās izglītības programmās „Gleznošanas pamati" un „Angļu valoda ar priekšzināšanām (B)", bet pieteicējs atteicās, neizskaidrojot iemeslu. 2023.gada 17.decembrī pieteicējam tika piedāvāts piedalīties brīvā laika pasākumā „Ziemassvētku „UNO" galda spēle" un 2024.gada 21.janvārī piedāvāts piedalīties brīvā laika pasākumā – Galda spēles – „UNO" un „Dixit", bet pieteicējs no piedāvājuma atteicās; pieteicējam papildus bija iespēja atpūtas telpā nodarboties ar ģitārspēli, apmeklēt kapelu.

Pieteicējs laika posmā no 2023.gada 1.janvāra līdz 2024.gada 13.augustam četras reizes ir lūdzis tikšanos ar cietuma kapelānu, bet ar lūgumu apmeklēt cietuma kapelu pieteicējs pie cietuma administrācijas nav vērsies. Pieteicējam vairākkārt ir ticis piedāvāts apmeklēt cietuma kapelu un piedalīties reliģiska rakstura pasākumos, taču pieteicējs nav izrādījis interesi tos apmeklēt. No 2024.gada 4.aprīļa pieteicējam ir nodrošināta iespēja trīs reizes nedēļā apmeklēt atpūtas telpu, kurā ir pieejamas grāmatas, galda spēles, ģitāra, sintezators, zīmēšanas piederumi un citi materiāli radošo darbu izstrādei (*lietas 92.-93., 130.lapa*).

Pieteicējs norādīja, ka cietuma sniegtā informācija nav patiesa, jo pieteicējs par minētajiem pasākumiem, no kuru apmeklēšanas it kā esot atteicies, nebija informēts. Savukārt, ievērojot, ka pieteicējs bija aizņemts ar citām lietām, anketu angļu valodas kursiem aizpildīja termiņa beigās, bet izrādījās, ka grupa jau ir noformēta. Izskatāmajā gadījumā tiesa ticamību piešķīra cietuma sniegtajām ziņām, jo, pirmkārt, pieteicējs apstiprināja, ka par iespēju pieteikties angļu valodas apmācībām ir bijis informēts, tātad pieteicējs ir ticis mutiski informēts par šādu iespēju. Otrkārt, tiesa nesaskatīja pamatu, kāpēc lai vienā gadījumā pieteicēju informētu par iespēju piedalīties kādā pasākumā, bet citā gadījumā neinformētu. Treškārt, tiesa ņēma vērā, ka cietums pieteicēja darbības raksturo kā provokatīvas un manipulatīvas, lai panāktu sev vēlamo rezultātu. Ceturtkārt, pieteicējs nenorādīja, ka būtu vērsies pie cietuma administrācijas ar lūgumu piedalīties reliģiska rakstura pasākumos. Tiesas vērtējumā, ja pieteicējam būtu vēlme šādus pasākumus apmeklēt, tad tikšanās laikā ar kapelānu viņam būtu iespēja par šādu iespēju uzzināt un attiecīgi minētajam pasākumam pieteikties.

Atbilstoši cietuma sniegtajām ziņām cietuma /Nodaļas nosaukums A/ esošiem uz mūžu notiesātajiem, tātad arī pieteicējam ir nodrošināta iespēja katru dienu apmeklēt pastaigu laukumu, kas ir aprīkots ar paralēlajām līdztekām, velotrenažieri, pievilkšanās stieni, vēdera preses solu, lecamauklu. Pieteicējs laika posmā no 2023.gada 27.jūnija līdz 5.novembrim katru nedēļu tika iekļauts grafikos sporta zāles apmeklējumam. 2024.gadā pieteicējs nav vērsies pie cietuma administrācijas ar rakstiskiem iesniegumiem, kuros izteiktu lūgumu apmeklēt sporta zāli vai sporta laukumu. Pieteicējs neapstrīdēja, ka 2024.gadā nav vērsies pie cietuma administrācijas ar rakstiskiem iesniegumiem, kuros izteiktu lūgumu apmeklēt sporta zāli vai sporta laukumu. Tādējādi tiesa secināja, ka pieteicējam minētie pasākumi nav bijuši aktuāli. To, ka pieteicējam ir nodrošināta iespēja katru dienu apmeklēt pastaigu laukumu, kas ir aprīkots ar paralēlajām līdztekām, velotrenažieri, pievilkšanās stieni, vēdera preses solu, lecamauklu, pieteicējs nenoliedza.

Atbilstoši cietuma sniegtajām ziņām laika posmā no 2023.gada 5.oktobra līdz 2024.gada 13.augustam pieteicējs nav izteicis vēlēšanos iesaistīties resocializācijas programmā „Stresa mazināšanas programma". Ņemot vērā, ka no 2024.gada 19.marta pārvietošanās laikā brīvības atņemšanas iestādes teritorijā pieteicējam tiek pielietoti speciālie līdzekļi (roku dzelži), tad pieteicēja iesaistīšana resocializācijas pasākumos kopā ar citiem notiesātajiem ir apgrūtināta. Par visiem resocializācijas pasākumiem notiesātie tiek informēti individuāli. Pieteicējs vispārīgi iebilda, ka resocializācijas plāns netiek pildīts.

Tiesa uzklausīja liecinieci /Persona C/, kura liecināja, ka pieteicējs sekmīgi ir pabeidzis 9.klasi un šajā mācību gadā ir iestājies 10.klasē. Norādīja, ja tiek plānoti kādi ārpus kameras pasākumi, tad pasākuma organizatori par to mutiski informē notiesātos, ja notiesātais izsaka vēlmi pasākumu apmeklēt, viņš tiek iekļauts sarakstā. Pieteicējs ir ticies ar kapelānu, bet no kapelas apmeklējuma ir atteicies. Atbildot uz tiesas jautājumu, vai pieteicējs ir aktīvs aktivitāšu apmeklētājs, atbildēja, ka pieteicējs izvērtē, kas viņam ir svarīgāks, to arī izmanto, proti, nosaka prioritātes. Viss atkarīgs no paša ieslodzītā.

Novērtējot lietas materiālus kopumā, tostarp liecinieku liecības, tiesa secināja, ka uz mūžu notiesātajiem, tostarp pieteicējam pirms plānotajiem ārpus kameras pasākumiem mutiski tiek piedāvāts apmeklēt brīvā laika pasākumus, pasākumu apmeklēšana ir brīvprātīga. Pieteicējam arī ir iespēja mutiski vai rakstveidā pieteikties ārpus kameras pasākumiem. Pieteicējs, izvērtējot prioritātes, no daļas piedāvāto pasākumu atsakās. Atbilstoši cietuma sniegtajām

ziņām pieteicējam ir piedāvāts algots darbs, bet pieteicējs personīgu motīvu vadīts, proti, zems atalgojums, no tā ir atteicies, bet būt nodarbināts bez atlīdzības pieteicējs nevēlas. Tiesas sēdē pieteicējs to nenoliedza. Tiesa secināja, ka minētais netieši liecina par to, ka pieteicējam vajadzība pēc papildu ārpus kameras aktivitātēm nav akūti nepieciešama. Apstākļos, kad pieteicējam iespēju robežās tiek nodrošināta iespēja apmeklēt un piedalīties cietumā organizētajos ārpus kameras pasākumos un dažādās aktivitātēs, bet pieteicējs pats atsakās no to apmeklēšanas, ka tiek nodrošināta iespēja apmeklēt aprīkotu pastaigu laukumu, kapelu, atpūtas telpu, izmantot psihologa konsultācijas, tikšanās ar kapelānu, tiesai nav pamata atzīt, ka pieteicējam nodrošinātās iespējas pavadīt brīvo laiku ārpus kameras ir tik ierobežotas, ka tas būtu radījis viņa cilvēktiesību pārkāpumu. Ņemot vērā minēto, tiesa atzina, ka šādos apstākļos nav pamata konstatēt tādu apiešanos, kas sasniegtu minimālo bardzības līmeni Konvencijas 3.panta izpratnē. Tādējādi tiesa pārsūdzētās cietuma administrācijas rīcības prettiesiskumu nekonstatēja.

[4.2] Attiecībā uz pieteicēja lūgumu atlīdzināt nemantisko kaitējumu 1500 *euro* tiesa, atsaucoties uz Administratīvā procesa likuma 92.pantu un Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 4.panta pirmo daļu, norādīja, ka tiesības uz atlīdzinājumu personai ir tikai tādos gadījumos, kad konstatēts administratīvā akta vai faktiskās rīcības prettiesiskums. Tā kā tiesa tādu nekonstatēja, prasījumu par nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu atzina par nepamatotu un noraidāmu.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzība un tās papildinājumi pamatoti ar turpmāk minēto.

[5.1] Tiesas sēdes laikā tiesai tika sniegta nepatiesa informācija un tiesa to ignorēja. Tiesas sēdes audioprotokols pierāda, ka pārvaldes pārstāve sniedza nepatiesu informāciju – pārvaldes pārstāve norādīja, ka informācija ir pieejama uz ziņojuma dēļa, taču liecinieks liecināja, ka informācija uz ziņojuma dēļa nav pieejama.

[5.2] Tiesa nav ņēmusi vērā CPT ziņojumā ietvertās rekomendācijas.

[5.3] Tiesa neņēma vērā, ka cietums trīs gadu laikā ir organizējis divus pasākumus.

[5.4] Liecību sniegšanai netika uzaicināti lieciniek, kuri varēja sniegt informāciju.

[5.5] Uzaicinātais liecinieks nevarēja liecināt, jo viņš atrodas citos apstākļos citā korpusā. Savukārt cietuma darbiniekam var būt personīgas intereses.

[5.6] Sporta zāles un sporta laukuma nodrošināšana ir iestādes pienākums.

[5.7] Pieteicējam nav piedāvāts algots darbs par atlīdzību.

[5.8] Cietums ar nolūku tur pieteicēju vienieslodzījuma kamerā un liedz komunikāciju.

[5.9] Pieteicējs nav atteicies no kapelas apmeklējumiem, iestāde to nepiedāvā un neļauj.

[5.10] Tiesa nav rūpīgi pārbaudījusi visus apstākļus.

[6] Pārvalde paskaidrojumos par pieteicēja apelācijas sūdzību lūdz apelācijas sūdzību noraidīt, norādot, ka pirmās instances tiesa lietu ir izskatījusi objektīvi un vispusīgi. Paskaidrots, ka apelācijas sūdzībā pieteicējs norāda uz tiem pašiem apsvērumiem, uz kuriem bija norādīts pieteikumā. Pieteicējs ļaunprātīgi un negodprātīgi izmanto viņam piešķirtās tiesības.

Motīvu daļa

[7] Izvērtējusi pirmās instances tiesas sprieduma pamatojumu un apelācijas sūdzības argumentus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi identificējusi strīdus jautājumus un izvērtējusi iesniegtos pierādījumus, tostarp liecinieku liecības, kā arī pareizi piemērojusi tiesību normas. Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai.

[8] Apgabaltiesa norāda, ka tiesai nav jāatbild uz iebildumiem, kuri nav juridiski nozīmīgi. Tāpat tiesa nav ierobežota sprieduma argumentāciju veidot tā, ka uz katru dalībnieka iebildumu nav sniegta tieša detalizēta atbilde. Ir svarīgi, lai visi būtiskie argumenti un apstākļi būtu aplūkoti pēc būtības un kopsakarā *(Senāta 2019.gada 10.maija sprieduma lietā Nr.SKA-52/2019, A420148815, 5.punkts*).

Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa atbildēs tikai uz apelācijas sūdzībā izvirzītajiem juridiski nozīmīgajiem argumentiem.

[9] Apgabaltiesa konstatē, ka par pieteicēja apelācijas sūdzībā izvirzītajiem argumentiem, kas atreferēti šā sprieduma 5.3., 5.6.–5.9.punktā, pirmās instances tiesa spriedumā sniegusi izsmeļošu vērtējumu.

[9.1] Proti, sprieduma 7.3.punktā ir vērtēts, kādos pasākumos pieteicējs ir piedalījies, no kādiem atteicies. Apgabaltiesa secina, ka kopumā pieteicējam laika posmā no 2023.gada 24.janvāra līdz 2024.gada 24.janvārim ir bijusi iespēja piedalīties septiņās dažādās aktivitātēs, tostarp vairākas no kurām nebija vienreizēja rakstura (piemēram, angļu valodas nodarbības, gleznošanas nodarbības). Ņemot vērā minēto, pieteicēja arguments, ka cietums trīs gadu laikā ir organizējis tikai divus pasākumus, noraidāms kā nepamatots.

[9.2] Pieteicēja arguments, ka sporta zāles un sporta laukuma nodrošināšana ir iestādes pienākums, ir vērtēts sprieduma 7.4.puntā. Tiesa atbilstoši cietuma sniegtajām ziņām konstatējusi, ka cietuma /Nodaļas nosaukums A/ esošiem uz mūžu notiesātajiem, tātad arī pieteicējam, ir nodrošināta iespēja katru dienu apmeklēt pastaigu laukumu, kas ir aprīkots ar paralēlajām līdztekām, velotrenažieri, pievilkšanās stieni, vēdera preses solu, lecamauklu. Pieteicējs šo faktu nenoliedza. Papildus tam tiesa pārliecinājās, ka pieteicējs laika posmā no 2023.gada 27.jūnija līdz 5.novembrim katru nedēļu tika iekļauts grafikos sporta zāles apmeklējumam. 2024.gadā pieteicējs nav vērsies pie cietuma administrācijas ar rakstiskiem iesniegumiem, kuros izteiktu lūgumu apmeklēt sporta zāli vai sporta laukumu. Pieteicējs neapstrīdēja, ka 2024.gadā nav vērsies pie cietuma administrācijas ar rakstiskiem iesniegumiem, kuros izteiktu lūgumu apmeklēt sporta zāli vai sporta laukumu. Tādējādi tiesa pamatoti secināja, ka pieteicējam katru dienu tiek nodrošināta iespēja apmeklēt pastaigu laukumu un nodarboties ar sportu, vienlaikus pamatoti secinot, ka pieteicējam minētie pasākumi nav bijuši aktuāli.

Atbildot uz pieteicēja sniegto atbildi tiesas sēdē, ka gribētu, lai viņam piedāvā futbolu, sporta zāles apmeklējumu, galda spēles, kas bija iepriekš, apgabaltiesa norāda, ka neviena tiesību norma neparedz ieslodzītajiem tiesības pieprasīt un saņemt iespējas nodarboties ar konkrētu sporta veidu tam speciāli aprīkotos sporta laukumos

[9.3] Pieteicējs izvirzījis argumentu, ka viņam nav piedāvāts algots darbs par atlīdzību. Attiecībā uz minēto pārvalde paskaidrojusi, ka pieteicējam tika piedāvāts algots darbs, bet pieteicējs no tā atteicās, jo neapmierināja samaksa, turklāt pieteicējs vēlas strādāt tikai virtuvē. Minētais apstāklis ir vērtēts spieduma 8.punktā, tiesai konstatējot, ka pieteicējs tiesas sēdē šos faktus nenoliedza. Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa secina, ka pieteicēja arguments nav pamatots un ir pretrunā lietā nodibinātajiem faktiem.

[9.4] Pieteicēja arguments, ka viņš nav atteicies no kapelas apmeklējumiem, bet, ka iestāde to nepiedāvā un neļauj, ir vērtēts sprieduma 7.3.punktā. Tiesa atbilstoši cietuma sniegtajām ziņām pārliecinājusies, ka pieteicējs laika posmā no 2023.gada 1.janvāra līdz 2024.gada 13.augustam četras reizes ir lūdzis tikšanos ar cietuma kapelānu, bet ar lūgumu apmeklēt cietuma kapelu pieteicējs pie cietuma administrācijas nav vērsies *(lietas 92.lapa).* Pieteicējam vairākkārt ir ticis piedāvāts apmeklēt cietuma kapelu un piedalīties reliģiska rakstura pasākumos, taču pieteicējs nav izrādījis interesi tos apmeklēt *(lietas 130.lapa).*

Apgabaltiesa secina, ka pirmās instances tiesa pamatoti piešķīrusi ticamību cietuma sniegtajām ziņām. Pirmkārt, pieteicējs nenorādīja, ka būtu vērsies pie cietuma administrācijas ar lūgumu piedalīties reliģiska rakstura pasākumos. Otrkārt, cietuma administrācija informējusi, ka no 2023.gada katru mēnesi Resocializācijas daļas kapelāns iesniedz pieteicējam katoļu ikmēneša žurnālu „Mieram tuvu” *(lietas 130.lapa otra puse)*. Tas nozīmē, ka pieteicējam regulāri ir iespēja komunicēt ar kapelānu. Līdz ar to, ja pieteicējam būtu vēlme apmeklēt kapelu, tad tikšanās laikā ar kapelānu viņam būtu iespēja par šādu iespēju uzzināt un attiecīgi minētajam pasākumam pieteikties, kā arī informēt kapelānu, ja šāda iespēja pieteicējam tiek liegta. Lietā nav ziņu, ka pieteicējs to būtu darījis. Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa pieteicēja argumentam, ka cietuma administrācija viņam nepiedāvā un neļauj apmeklēt kapelu, nepiešķir ticamību.

Gluži pretēji, lietā augstāk nodibinātie fakti pierāda, ka pieteicējam tiek nodrošinātas Kodeksa 50.^{8}panta trešajā daļā (spēkā līdz 2024.gada 31.augustam) un Kodeksa 50.^{4}panta astotajā daļā (spēkā no 2024.gada 1.septembra) noteiktās tiesības, līdz ar to arī komunikācijas iespējas.

[10] Pieteicējs apelācijas sūdzībā iebilst, ka liecību sniegšanai netika uzaicināti cilvēki, kuri varēja sniegt informāciju.

Apgabaltiesa, noklausoties 2024.gada 5.jūlija tiesas sēdes audioierakstu, konstatē, ka tiesas sēdē pieteicējs liecību sniegšanai lūdza uzaicināt divus lieciniekus – ieslodzītos /Persona D/ un /Persona E/. Atbildot uz tiesas jautājumu, pieteicējs paskaidroja, ka viņi var liecināt par brīvā laika pavadīšanas iespējām. Savukārt pārvaldes pārstāve paskaidroja, ka pieteicēja nosauktie ieslodzītie kopā ar pieteicēju kamerā bija izvietoti 2021.gadā, nevis strīdus periodā, līdz ar to viņi nevar liecināt par pieteicējam piedāvātajām resocializācijas iespējām 2023.gadā. Katram notiesātajam tiek sastādīts atsevišķs resocializācijas plāns, notiesātais tiek iesaistīts pasākumos atbilstoši šim plānam. Iespējams, ka lieciniekiem nav vienlaikus ar pieteicēju piedalījušies resocializācijas pasākumos.

Pieteicējs pārvaldes pārstāves paskaidrotajam nav iebildis, pretējas ziņas nav sniedzis. Ņemot vērā minēto, pirmās instances tiesa pamatoti noraidīja pieteicēja lūgumu par ieslodzīto /Persona D/ un /Persona E/ uzklausīšanu liecinieku statusā.

[11] Vienlaikus apgabaltiesa konstatē, ka liecību sniegšanai tiesa uzaicināja lieciniekus – notiesāto /Persona F/, kurš atbilstoši cietuma sniegtajai informācijai 2023. un 2024.gadā bija izvietots vienā korpusā ar pieteicēju, un pēc atbildētājas pārstāves lūguma cietuma Resocializācijas daļas vecāko inspektori /Persona C/, kura liecināja tieši par pasākumiem, kuros ir piedalījies pieteicējs.

Liecinieks /Persona F/ 2024.gada 18.oktobra tiesas sēdē liecināja, ka izcieš sodu 2.nodaļā augstākajā pakāpē. Liecināja, ka apmeklē dažādus ārpus kameras pasākumus. Liecināja, ka cietuma amatpersonas parasti mutvārdos informē par iespējām apmeklēt ārpus kameras pasākumus. Savukārt /Persona C/ liecināja, ka pieteicējs sekmīgi ir pabeidzis 9.klasi un šajā mācību gadā ir iestājies 10.klasē. Norādīja, ja tiek plānoti kādi ārpus kameras pasākumi, tad pasākuma organizatori par to mutiski informē notiesātos, ja notiesātais izsaka vēlmi pasākumu apmeklēt, viņš tiek iekļauts sarakstā. Pieteicējs ir ticies ar kapelānu, bet no kapelas apmeklējuma ir atteicies. Atbildot uz tiesas jautājumu, vai pieteicējs ir aktīvs aktivitāšu apmeklētājs, atbildēja, ka pieteicējs izvērtē, kas viņam ir svarīgāks, to arī izmanto, proti, nosaka prioritātes. Viss atkarīgs no paša ieslodzītā.

Lai arī pieteicējs apgalvo, ka notiesātā /Persona F/ liecība pierāda, ka cietums sniedz nepatiesu informāciju par to, ka informācija par pasākumiem ir pieejama uz ziņojuma dēļa, apgabaltiesa secina, ka šim aspektam lietā nav izšķirošas nozīmes. Proti, izskatāmajā gadījumā būtiski bija noskaidrot, vai konkrētā informācija par pasākumiem un nodarbībām pieteicējam bija zināma un pieejama, un par to, pamatojoties uz iepriekš norādīto, šaubas nepastāv.

Attiecībā uz pieteicēja argumentu, ka uzaicinātais liecinieks neko nevarēja liecināt, jo atrodas citos apstākļos citā korpusā, apgabaltiesa norāda, ka liecinieks vispārīgi apliecināja ieslodzīto informēšanas kārtību cietumā, un nav pamata izdarīt secinājumus, ka šī kārtība dažādos korpusos atšķirtos. Šādus apgalvojumus nav izvirzījis arī pieteicējs, kā arī pieteicējs nav iebildis, ka liecinieka liecībām nebūtu piešķirama ticamība. Līdzīgi secinājumi

izdarāmi arī uz cietuma amatpersonas sniegtajām ziņām. Pieteicējs tiesas sēdē neizvirzīja iebildumus, ka cietuma amatpersonas sniegtajām liecībām nebūtu piešķirama ticamība, tāpat nav pamatojis vai iesniedzis pierādījumus, kas liktu secināt, ka cietuma amatpersonai ir personiskas intereses.

Tātad arī ar liecinieku liecībām ir apstiprinājušās pārvaldes sniegtās ziņas, ka uz mūžu notiesātajiem, tostarp pieteicējam, pirms plānotajiem ārpus kameras pasākumiem mutiski tiek piedāvāts apmeklēt brīvā laika pasākumus, pasākumu apmeklēšana ir brīvprātīga. Pieteicējam arī ir iespēja mutiski vai rakstveidā pieteikties ārpus kameras pasākumiem.

[12] Ir pamatots pieteicēja arguments, ka atbilstoši CPT ziņojumam brīvā laika pavadīšanas ārpus kameras nenodrošināšana ir necilvēcīga un pazemojoša attieksme, spīdzināšana. Taču, tā kā izskatāmajā lietā nepastāv šaubas, ka pieteicējam tiek piedāvāta un nodrošināta samērīga un tiesību normām atbilstoša brīvā laika pavadīšana ārpus kameras, tad tiesai arī nebija pamata vērtēt CPT ziņojumā norādītos aspektus saistībā ar necilvēcīgu un pazemojošu attieksmi. Tiesa pamatoti secināja, ka šādos apstākļos nav pamata konstatēt tādu apiešanos, kas sasniegtu minimālo bardzības līmeni Konvencijas 3.panta izpratnē.

Līdz ar to prettiesiska cietuma faktiskā rīcība nav konstatējama, un pieteikums šajā daļā ir noraidāms.

[13] Tā kā konkrētajā gadījumā nav konstatējama cietuma prettiesiska faktiskā rīcība, apgabaltiesa secina, ka nav arī pamata nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanai. Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja pieteikums arī šajā daļā ir noraidāms.

[14] Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturtā daļa noteic, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Šādos gadījumos tiesa pieteicēja pienākumu samaksāt valsts nodevu attiecīgajā apmērā norāda sprieduma rezolutīvajā daļā. Ja pieteicējs triju mēnešu laikā neiesniedz tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu, tiesa par sprieduma izpildi paziņo tiesu izpildītājam.

Pieteicējs tika pilnībā atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikuma un apelācijas sūdzības iesniegšanu.

Tā kā pieteikums ir pilnībā noraidāms, pieteicējam uzliekams pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu par pieteikumu un apelācijas sūdzību kopā 90 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu, 307., 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /Persona A/ pieteikumu par /Cietuma nosaukums A/ faktiskās rīcības, nenodrošinot pietiekamu brīvā laika pavadīšanu ārpus kameras, atzīšanu par prettiesisku un nemantiskā kaitējuma 1500*euro* atlīdzināšanu;

uzlikt pienākumu /Persona A/ samaksāt valsts nodevu 90*euro* par pieteikuma iesniegšanu tiesā, kā arī par apelācijas sūdzības iesniegšanu tiesā trīs mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese Tiesnesis Tiesnese L.Hāzenfuse V.Poķis A.Šteinberga